

TRAJNOSTNA MOBILNOST V VRTCIH

NOVIČNIK

št. 2/junij 2020

Vas zanima, kako so se lotili izvedbe Belega zajčka v vrtcih širom Slovenije? Izvedli so še ogromno drugih aktivnosti, ki spodbujajo trajnostno mobilnost. Preberite si navdihujoče zgodbe.

Novičnik pripravili v Focusu, društvu za sonaraven razvoj, oblikovala Polona Šavc

Aktivnosti potekajo v okviru projekta Ministrstva za infrastrukturo – Trajnostna mobilnost v šolah in vrtcih, v konzorciju partnerjev (Focus, društvo za sonaraven razvoj, RRA Sinergija, IPoP, Cipra Slovenija in Filozofska fakulteta).

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA INFRASTRUKTURO

EVROPSKA UNIJA
KOHEZIJSKI SKLAD
NALOŽBA V VAŠO PRIHODNOST

sptm

SLOVENSKA
PLATFORMA
ZA TRAJNOSTNO
MOBILNOST

RAZVOJNA AGENCIJA
SINERGIJA
DEVELOPMENT AGENCY

CIPRA
ŽIVETI
V ALPAH

IPOP

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta
Oddelek za geografijo

NOVICE ZA NOVIČNIK - 25.5. 2020

1. Oddelek, starost otrok 2-3 leta PREDSTAVITEV ZGODBE BELI ZAJČEK

Otrokom sem zgodbo o belem zajčku predstavila s pomočjo belih in sivih zajčkov - zajčje družine. Zajčke sem pripenjala na podlago, ki je predstavljala gozd. Na koncu zgodbe sem dodala še cesto po kateri so se vozili avtomobili. Otroci so me z zanimanjem poslušali in opazovali. Tudi sami so se želeli preizkusiti v pripovedovanju oz. prikazovanju zgodbe. Otroci so se radi igrali z zajčki, jih prenašali po igralnici in pripenjali na podlago.

Vzgojiteljica: Maja Žaleznik

2. Oddelek, starost otrok 1-4 let

V oddelku 1-4 let smo s pomočjo zgodbice o Belih zajčkih ugotovili, da ni bilo prav, da so ljudje postavili cesto. To škodi zajčkom in drugim živalim. Avtomobilov je veliko in njihovi izpušni plini umažejo kožuščke. Spoznali smo, da je bolje, če hodijo ljudje v mesto s kolesom in avtobusom.

V dejavnosti, kjer je vsak otrok umazal svojega zajčka s črnim barvnikom in potem z belimi nalepkami polepil celega zajčka, smo prikazali, kako pomaga, če se ne vozi v mesto vsak s svojim avtomobilom. Kožuščki postanejo spet beli.

Na terasi pa smo razvili svojo igro Zajček pazi, kjer smo se razdelili v skupino zajčkov in vozil. Tisti, ki so bili zajčki so poskušali prečkati "cesto" in steči mimo avtomobilov.

Vzgojiteljica: Iris Fotivec

3. oddelek, starost otrok 4-5 let MESTO BREZ AVTOMOBILA

Spremenjena družbena situacija, ko smo bili vsi omejeni v gibanju, projekt Beli zajček – trajnostna mobilnost in pravljica Kakšen čudovit travnik! (W. Harranth, W. Opgenoorth) so se v našem oddelku otrok starih od 4 do 5 let sami od sebe združili najprej v temelj za pogovor, nadalje pa še v simbolno igro z različnimi gradniki. Otroci so spoznavali, da lahko tudi več časa živimo na enem mestu in se ne premikamo daleč, da pri tem uživamo in da ne potrebujemo vedno avtomobila, da bi nekam prišli. V vrtcu so sestavili mesto, v katerem pa ni bilo prostora za avtomobile, ampak samo za pešce in kolesarje. V takšnem mestu je po mnenju otrok zabavno, saj lahko tam "košarko špilamo tut na cesti", "pa deskamo lahk, k ni čolnov na morju", "pa v službo nam ni treba in kej lahk v štacuni kupimo". Skupaj smo tako ugotovili, da lahko v vsaki stvari nekaj dobrega najdemo, če se le nekoliko potrudimo. Tudi tokrat.

Vzgojiteljica: Nina Koštrun

4. oddelek, 5-6 let

BELI ZAJČEK V NAŠEM KRAJU- GRIŽE

Projekta smo se lotili s predstavljeno zgodbico, ki je otroke navdušila in odpirala veliko možnosti za najrazličnejše dejavnosti, ki smo jih izvajali v nadaljevanju. Vključili smo tudi starše, ki so skupaj z otrokom dnevno beležili in lepili (čistili) zajčkov kožušček. Skupaj smo pripravili večji model zajčka, katerega smo uporabili za dnevno uporabo in vsak si je izdelal tudi svojega za uporabo doma.

V tednu mobilnosti so bili vsi starši bolj disciplinirani in glede na svoje zmožnosti z otrokom veliko prihajali peš v vrtec na določeni razdalji (od trgovine do vrtca za tiste, ki so preveč oddaljeni), ali pa so nadoknadili (kolesarili, hodili peš na bližnje hribe...) to v popoldanskem času.

Izdelali smo skupni načrt za igro promet, povabili policista, s katerim si bomo ogledali nevarne točke, ki predstavljajo veliko težavnost za sprehode v našem kraju. Nevarno, nezavarovano mesto:

Izdelali smo DI – didaktično igro : IGRIVA ZGODBA. Precej navdušeno so opisovali svoja doživetja, občutke in opozarjali na marsikatero težavo, ki so jo doživeli (prehitra vožnja, poškodovani avto, smrad od starega avtomobila...) na poti.

Vzgojiteljica Tatjana Jezernik

Vrtci Občine Žalec, enota Griže

Zbrala in uredila koordinatorica Anja Podveržen

MAMI, ATI GREMO V VRTEC PEŠ

Za projekt »Beli zajček« smo se odločili tudi v mlajši skupini otrok, starost 2 – 3 let. Lotili smo se ga organizirano, zastavili smo si cilje in izdelali načrt, v katere smo vključili tudi starše otrok. Prva misel je bila, ali so otroci dovolj stari, da bodo razumeli bistvo projekta? Zato smo cilje prilagodili, jih preoblikovali in jih dosegali na primeren način.

V projekt je vključenih 14 otrok skupine »Račke,« ter njihovi starši. Projekt smo najprej staršem predstavile na 1. roditeljskem sestanku. Ideja se jim je zdela zelo zanimiva, hkrati pa uganka. Dobili so vsa navodila, zgibanke in odgovore na njihova vprašanja. Starši so se z veseljem odzvali na povabilo sodelovanju pri projektu.

Pred izvedbo projekta smo starše obvestile o datumu izvedbe prve dejavnosti »Gremo peš.«

V vrtcu smo otroke najprej motivirale preko zgodbe »Zgodba o belih zajčkih.« Zgodbo je vzgojiteljica našega vrtca tudi ilustrirala, zato so imeli otroci lažjo predstavo o vsebini. Ilustracije smo nalepili na omaro igralnice, da so jih lahko ves čas opazovali. Čez projekt nas spremlja tudi ročna lutka »Sivi zajček.« Lutka jih vsak dan pozdravi in pove zakaj ima sivi kožušček. Otroci so si izdelali lutko na palici – zajček, na zadnjo stran zajčka smo nalepili zgodbo. Lutko so odnesli domov, da so jim zgodbo lahko brali, pripovedovali tudi starši.

Za na posebno mesto v igralnici, pa smo izdelali velikega sivega zajčka – otroci so velik papir pobarvali s čopiči in sivo barvo, iz katerega smo vzgojiteljice izrezale zajčka, nalepili smo ga v igralnico na vidno mesto. Iz belih nalepk smo izrezali kroge. Starše smo spodbudile, da skupaj z otrok v času 14 dneh večkrat pridejo v vrtec peš, s kolesi, skiroji, ... Pred izvedbo dejavnosti »Gremo peš« je »Sivi zajček« otrokom razdelil kresničke in jih tako še bolj spodbudil k sodelovanju. Starši in otroci so nas pozitivno presenetili. Tisti, ki živijo v bližini vrtca in jim služba dopušča so v vrtec prihajali peš ali s kolesom. Starši so vedno zjutraj na vratih povedali kako so prišli v vrtec. Vsak dan smo v jutranjem krogu svoj čas namenili tudi projektu (včasih smo ponovili zgodbo, si ogledali ilustracije, včasih nas je pozdravil naš »Sivi

zajček« ...), tisti otroci, ki so v vrtec prišli kakorkoli drugače kot z avtomobilom so belo nalepko nalepili na kožušček sivega zajčka. Vsak dan smo opazovali, kako njegov sivi kožušček postaja bel in čist. Otroci so vsako jutro tekali do zajčka in ga opazovali, kako se mu kožušček spreminja. Izkušnja je bila pozitivna.

Edina stvar, ki so jo starši izpostavili je bila, da bi želeli, da se spremlja tudi otrokov odhod iz vrtca domov. Da nekateri lažje iz vrtca odidejo peš, ko se jim ne mudi, imajo več časa in je vreme bolj primerno za to dejavnost. Zato smo naredili še enega zajčka in beležili kako so otroci odhajali domov. Čisto tako, za spodbudo otrok in staršev.

Tudi v vrtcu smo veliko dejavnosti namenili projektu. Opazovali in naštevati smo promet v okolici vrtca. Odšli smo si pogledali železniško in avtobusno postajo. Naučili smo se pesmice, deklamacije, prstne igre o prometu. Izdelovali različne izdelke iz odpadnega materiala na temo promet. Na igrišču vrtca smo se vozili s skiroji, trikolesniki, pogajalci. Otroci so pri vseh dejavnostih sodelovali, bili aktivni in doživljali bistvo projekta. Povezali smo zdravo gibanja, za boljše življenje in manj onesnaževanja okolja.

Zdaj med časom, ko smo doma, starše preko maila spodbujam, da se veliko gibajo in so aktivni. Pošiljam jim različna gradiva na to temo. Starši še odzivajo s fotografijam otrok, kako preživlja svoj čas doma.

Vrtec Laško, Enota Laško, oddelek Račke

Zapisala: Janja Gradišnik

MI PA PRIHAJAMO IZ LAŠKEGA

Mi pa prihajamo iz Laškega. Vrtec Laško ima kar 9 enot. V projekt Trajnostna mobilnost se je vključilo 8 sodelavk, torej 8 oddelkov. To je kar 157 otrok skupaj s starši. Tukaj ne smemo pozabiti tudi na bratce, sestre ter stare starše.

S projektom so bile vzgojiteljice seznanjene pred začetkom šolskega leta. Le tako smo nato lahko starše obvestili na prvih roditeljskih sestankih. Vzgojiteljice smo polne idej in tako si je vsaka drugače zamislila svojo pot v tej zgodbi Belega zajčka.

V mlajših skupinah so si pomagali z ilustracijami. Zgodbo belega zajčka so ilustrirali na večje liste ter slike izobesile na omaro. Tako da so slike bile otrokom na voljo dlje časa in so se tako lahko otroci večkrat vračali k zgodbi. Celo leto jih pa spremlja lutka zajček. Zajček, ki jih za dobro jutro pozdravi, povpraša kakšne volje so, kako so danes prišli v vrtec... Veliko vprašanj, ki jih otroci lutki radi povedo.

V naslednji skupini sta vzgojiteljici zaigrali lutkovno predstavo. Vključili sta še pesmice, kot npr. Zajček al se ne bojiš... In tako pritegnili starše, da so morali pokazati zanimanje za takšnega posebnega zajčka.

Malo starejši otroci so se skupno odpeljali na izlet z avtobusom v Velenje. Udeležili so se dobrodelnega teka. Otroci ter starši so bili navdušeni. Naredili so dobro delo, da so se vsi peljali skupaj, z avtobusom ter vsi so tekli na dobrodelni prireditvi.

Vsaka skupina je sodelovala po svojih najboljših močeh. V kateri skupini so se našli tudi posamezniki, ki niso želeli sodelovati v projektu. Tem otrokom so na pomoč priskočile vzgojiteljice. Otroci v vrtcu gredo ven, na svež zrak skoraj vsak dan. Sedaj pa so vključili še malo daljše sprehode. Sprehodili so se do naslednje enote, ki je oddaljena kar 2 km. In to v dopoldanskem času. Kar za otroke ni tako mala malica. Saj so morali prehoditi pot tja in nazaj. Tako da so vzgojiteljice na drugačen način pomagale tem otrokom zbirati bele krogce. Tako da so bili vsi otroci zmagovalci. Kar je najbolj pomembno.

Skupina starejših otrok je vrtčevsko parkirišče zamenjala, na en dan, za igrišče. Otroci so bili izredno veseli, da so imeli tako veliko prostora na voljo za vožnjo s skiroji ter drugimi prevoznimi sredstvi.

Posebno doživetje pa so doživeli otroci enote Rimske Toplice, ko so jim pripravili Tehniški dan. Prileteli so vojaki, pripeljali so se gasilci ter policisti. Vsi so predstavili svoje delo, svoja vozila... Verjamem, da je ta dan otrokom dobro ostal v spominu.

Vzgojiteljice smo s svojimi skupinami otrok in staršev ostale povezane tudi sedaj v tem času epidemije. Starše smo spodbujale, jim ponudile ideje, zamisli, kako čim bolj pestro izkoristiti ta čas s svojimi otroki doma. Tako smo dobile pozitivne povratne informacije, predvsem na področju gibalnih sposobnosti. Otroci in starši so izkoristili lepo vreme in odšli ven, na svež zrak. Manj so se vozili z avtomobili oz. se sploh niso vozili. Več so uporabljali kolesa, skiroje, rolerje. Tako so se npr. mlajši otroci naučili voziti kolo brez pomožnih koles. Otroci imajo sedaj še večjo motivacijo, da gredo naokoli brez avtomobilov. Predstavila sem vam le delček tega, kar so naše vzgojiteljice izvajale v svojih skupinah.

Počasi se vračamo nazaj v vrtece, v naše tirnice. Starši so bili in so še nad projektom navdušeni. Verjamem, da bodo v tem duhu nadaljevali pot, tudi ko bomo mi s tem projektom zaključili. Kar je najbolj pomembno.

Vrtec Laško

Koordinatorica: Tadeja Stopar

TRAJNOSTNA MOBILNOST V ČASU KARANTENE

Ljudje smo socialna bitja. Prav zato je obdobje, ko smo prisiljeni ostati doma, za vse nas, precej drugačno. Marsikdo pogreša stike s prijatelji. Najmlajšim je težko razložiti zakaj ne smemo k prijateljem, na igrišče in tudi na igrala ne. Hkrati s karanteno pa se je vsem nam ponudila priložnost, da preživimo več časa v krogu svoje družine. To družinsko preživljanje časa smo morda v preteklosti marsikdaj tudi pogrešali in zdaj se je družinsko življenje kar naenkrat popolnoma spremenilo. Zdaj imamo čas, da skupaj obiščemo kakšen hrib ali vzpetino v bližini svojega doma. Narava nam je v tem času ponudila celo sneg, igrali smo se z njim, naredili smo lahko snežaka. Kot pa se za ta letni čas spodobi, ga je sonce hitro tudi stopilo. Več časa

zdaj lahko preživimo na kolesu, v kolikor imamo doma svoje dvorišče, pa lahko veliko aktivnosti izvajamo prav tam. Otroci iz skupine Metulji iz Vrtca Laško, mi sporočajo natanko to. Pravijo, da odhajajo na bližnji hrib Hum, Šmohor, vozijo se s kolesi, s skiroji, z rolerji, skačejo po trampolinu, igrajo nogomet, badminton in druge igre na domačem travniku ali na dvorišču. Ugotavljajo, da je v naravi lepo, da jim tam čas hitreje mine. Nekateri so se v tem času naučili voziti kolo brez pomožnih kolesčkov. Otroci radi pomagajo pri opravilih na vrtu, sejejo in sadijo in komaj čakajo da prve rastline pokukajo na plan. Nekateri imajo srečo, da imajo bratce in sestre in med tistimi igra zagotovo steče zelo zanimivo. Skupaj rišejo, kuhajo v

otroških ali v pravih kuhinjah skupaj s starši. Na koncu bomo morda ugotovili, da nam je karantena omogočila, da smo hitreje osvojili nekatere nove spretnosti. Kljub vsemu pa vsi že komaj čakamo, da se zopet vrnemo nazaj v vrtec, da srečamo prijatelje in jih lahko tudi objamemo. Do takrat pa, ostanite zdravi!

Otroci in njihovi starši so mi poslali nekaj utrinkov, ki bi jih radi delili z drugimi.

Vzgojiteljica v oddelku Metulji iz Vrtca Laško: Andreja Polutnik in David Čop

Vse fotografije so izključno iz arhiva staršev in so jih poslali posebej v ta namen.

GREMO RAJE PEŠ!

Projekt Trajnostna mobilnost v skupini Pikapolonice iz vrtca Laško. V skupino je vključenih 19 otrok starih od 2 do 4 leta. Z dejavnostmi smo pričeli v tednu mobilnosti. Vsak dan smo spoznali novo vsebino, ki se navezuje na pojem trajnostne mobilnosti. Pojem promet nas je spremljal skozi cel teden. Zakaj potrebujemo avtomobile, vlake, letala... in kako promet vpliva na okolje in na nas. Vse odgovore smo združili z ogledi na sprehodih. Laško je majhen kraj, ki nima javnega avtobusnega prometa. Skozi kraj teče železnica in linijski avtobusni promet. Ogledali smo si železniško postajo. Spoznavali kako so potovali nekoč in kako potujemo danes. Po čem vozijo vlaki? Kaj poganja vlake? Kako veliko potnikov lahko pelje vlak v primerjavi z osebnim avtomobilom. Opazovali tovorni in potniški promet. Si ogledali vlak. V vrtcu je bila ob deževnih dneh od takrat vedno aktualna igra z leseno železnico. Veliko

smo risali, se pogovarjali, prepevali, si ogledovali različne kratke video vsebine o prometu in njegovem vplivu na nas.

Skupaj s starejšo skupino iz naše enote smo združili moči in se s "PEŠBUSOM" odpravili na izlet do sovrstnikov na enoti Debro, ki je doba dva kilometra oddaljena od nas. Tako smo ugotovili, da se lahko tudi peš daleč pride. In ta rek je bil iztočnica, ki nam je pomagala osmisлити igro BELI ZAJČEK, s katero smo pričeli ob koncu tedna mobilnosti in je trajala mesec dni. Potek igre smo predstavili na oglasni deski naše igralnice. Odziv in sodelovanje staršev je bil različen. Večina je pristopila k igri in vestno, dnevno sporočala način prihoda v vrtec. Presenetili so tisti, kateri se v vrtec morajo pripeljati z avtom, pa so v času trajanja igre avto pustili na parkirišču pred mestom in do vrtca prišli peš (500m).

Seveda se je našel tudi kateri, ki ni bil pripravljen sodelovati. Tistim otrokom smo bele kroge pomagali zbirati vsi, s pomočjo sprehodov v mesto, park, na travnik pod grad. Ob koncu igre smo razstavili (znova) BELEGA ZAJČKA na oglasni deski. V veliki meri je odvisno od nas odraslih kako bomo s pomočjo dobrih zgledov otrokom pokazali, da ni potrebno veliko truda le pravi pristop. Zato gremo MI raje peš.

Vrtec Laško

Zapisala: Lucija Ojsteršek, dipl. vzg.

ŽELEZNIŠKA POSTAJA PRIDNO SPREJEMA ŠTEVILNE POTNIKE

V oddelku Muce je vključenih 14 otrok, starih od 2 do 3 leta. Ker se zelo radi gibamo in nam je velik izziv hoditi peš v bližnjo ter daljno okolico vrtca ali najmanj do našega igrišča, kjer radi pridobivamo spretnosti vožnje s poganjali in kolesi, smo se odločili, da sodelujemo v projektu Trajnostna mobilnost.

Igro Beli zajček smo najprej začeli z večkratnim ogledom lutkovne predstave Zgodba o Belih zajčkih, ki sva jo pripravili vzgojiteljici. V predstavi sta se slišali tudi pesmici Zajček 'al se ne bojiš (slovenska ljudska) in pesmica Mi se z vlakom peljemo (Melita Osojnik, priredba), ki so se ju otroci tekom šolskega leta naučili. Pojejo na sprehodih in ko starše spodbujajo, da si želijo na kak izlet z vlakom.

V vrtcu smo se veliko igrali, kako se vozimo z vlakom, si ga delali iz stolov in naredili iz velikih kartonskih škatel ter poslikali, med igro vožnje pa peli in ustvarjali zvočne slike.

En dan smo se, po dogovoru s starši, odločili da jo peš mahnejo na ogled Železniške postaje Laško. Najprej smo šli mimo stare lokomotive, ki nam je bila velik izziv, tako da smo najbolj pogumni izkusili, kako je strojevodja včasih splezal na svoj stroj. Srečali smo se z zelo prijaznimi uslužbenci strojevodjo, prometnikom in sprevodnikom in se pogovarjali z njimi. Obljubili smo jim, da jih naslednjič obiščemo kot potniki, ko bomo s starši potovali na kakšen izlet, saj so jim otroci zaupali, da si želijo potovati z vlakom v Celje v trgovino, v Ljubljano še enkrat lučke gledat in na morje. Opazili smo kako železniška postaja pridno sprejema številne potnike in kako poteka prihod in odhod vlakov. Izvedeli smo tudi, da je bila pred lani, ob 60 letnici Železniške postaje Laško, postaja moderno prenovljena. Peš smo šli v podhod za pešce in kolesarje ter opazili dostop potnikov na peron tudi z dvigali.

Na poti nazaj smo šli še mimo avtobusne postaje in opazili dva velika avtobusa. Pogledali smo si tudi javna kolesa ter se pogovarjali o sistemu izposoje javnih koles na območju Laškega. Otroci so nama zaupali, da se s starši veliko vozijo s kolesi.

Vrtec Laško

Zapisala: Melita Kruhar

